

IEELI OP KEERPUNT

ft door ontkoppeling subsidies

Vlasteelt in cijfers

Met 1.800 hectare vlas is Nederland een kleine speler op de vlasmarkt. In Frankrijk groeit 56.000 hectare vlas, in België 12.000 hectare. Verder zijn qua areaal Rusland (80.000 hectare), Wit-Rusland (75.000), China (60.000) en Egypte (8.000) grote vlaslanden. De vlassteelt in Neder-

naast de grootste vlasserker in Nederland vlasveredelaar en lijfproducent. Het bedrijf wikkelt samen met versum Plantbreeding nassen. Nederlands lijnzaad staat wereldhoog aangeschreven. Het Europese vlasar wordt 56 procent ingezaaid met zaai

acht of zij dan wel of geen vlas of zetmeelaardappelen telen. De hectaresteen is dan ook via andere gewassen als tarwete activeren. Bij zetmeelaardappelen geldt 2011 als referentiejaar, bij vlas is gekozen voor 2008.

ontwikkelingen bij vlas vertronen veel overeenkomsten met die van zetmeelaardappelen. Bij beide is de EU-steun nog deels gekoppeld aan de productie. Allebei de gewassen worden in 2012 geheel ontkoppeld. Zowel de steun voor de teler als de steun voor de verwer-

lers de animo om vlas te telen afnam. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg het areaal in 2005 nog 4.733 hectare, gestaag dalend tot 1.853 hectare in 2010. Het merendeel daarvan staat in Zeeland (1.418 hectare), de rest in West-Brabant, Zuid- en Noord-Hol-

(stoelbekledingen) en papier. De vraag naar textiel nam af, dus ook de vraag naar vlas. Vlas is de grondstof voor onder meer textiel en papier. Omdat de Europese vlasproductie minder daalde dan de vraag, liepen de vlasvoorraden op, in Europa na de recordoogst in 2009 tot wel 80.000 ton. Gevolg: seizoen 2009-'10 kende de laagste uitbetalingsprijs sinds jaren. Vlasvezels brachten afgelopen seizoen gemiddeld slechts €110 per 100 kilo op, tegen €163 per 100 kilo in 2007.

Nu de economie aantrekt en de koopkracht toeneemt, stijgt de vraag naar vlas. De vraag is weer even hoog als voor de crisis. Vlas is echter jaren bewaarbaar, dus oude opgeslagen voorraden zitten een snelle prijsopleving in de weg. Ook de dure euro dempt de prijsopleving.

Grootste afnemer is China. Omdat dit land de yuan koppelt aan de dollar,

De vlasteelt in Nederland bedient twee markten: de zaaizaadmarkt en de textielmarkt (vezels). Nederlands zaa lijnzaad staat wereldwijd hoog aangeschreven.

EUGENIE VAN DE BILT EN BART DEPOURCK VAN VAN DE BILT VLAS EN ZADEN ZIEN TOEKOMST VOOR VLASTEELT IN NEDERLAND.

'Ontkoppeling steun is slechte zaak'

Directeuren Eugenie van de Bilt en Bart Depourck van Van de Bilt vlas en zaden bv vinden het een slechte zaak dat de EU-steun voor kleine akkerbouwgewassen, zoals vlas, ontkoppeld wordt. Deze liberalisering van het EU-landbouwbeleid gaat hen te ver.

Waarom gaat de ontkoppeling u te ver?

„De koppeling tussen de vlasteelt en de subsidie gaf kleine gespecialiseerde teelten als vlas een bescherming tegen grote

teelten als tarwe, waaraan telers eenvoudig kunnen deelnemen of waarmee ze makkelijk kunnen stoppen. De premie was een soort compensatie voor de hogere teeltrisico's en kosten. Een combine bijvoorbeeld is voor meerdere gewassen inzetbaar, de oogstwerktuigen voor vlastmateriaal zijn alleen te gebruiken voor vlas.”

Is van de overheid hulp te verwachten?

„Weinig. Het beleid van de Nederlandse/Europese overheid staat in fel con-

trast met de ontwikkelingen wereldwijd. Het is paradoxaal dat op een moment dat onze concurrenten Amerika, China, Brazilië en Rusland landbouwpolitiek invoeren, wij in Europa beslissen de onze te ontmantelen.”

Is er toekomst voor vlas in Nederland?

„Zeker! Als duurzaamheid een issue wordt, komen natuurlijke grondstoffen uit de landbouw, zoals vlas, sterker naar voren. Natuurlijk, de markt zal betere prijzen moeten opbrengen om te kunnen concurreren met grote teelten als graan. De harde kern van vlastelers is echter gewend aan marktcycli. Onze telers anticiperen daarop door het aandeel vlas in hun bouwplan te vergroten of te verkleinen.

Het verlaten van de vlasteelt zal ook zorgen voor het definitief verlaten van vlasverwerking en zaaizaadproductie in Nederland. Dit zou een verarming zijn van kennis en expertise in de Nederlandse landbouw.”

wordt de import van Europees vlas voor China duurder. Hierdoor konden de prijzen van vlasvezel de stijging van de tarweprijzen niet bijhouden. Vlasverwerker Van de Bilt in Sluiskil (Zld.) verwacht pas begin 2011 de grote prijsverhoging voor vlas, omdat dan de oude voorraden zijn weggewerkt en het prijsmechanisme van vraag en aanbod optimaal gaat werken.

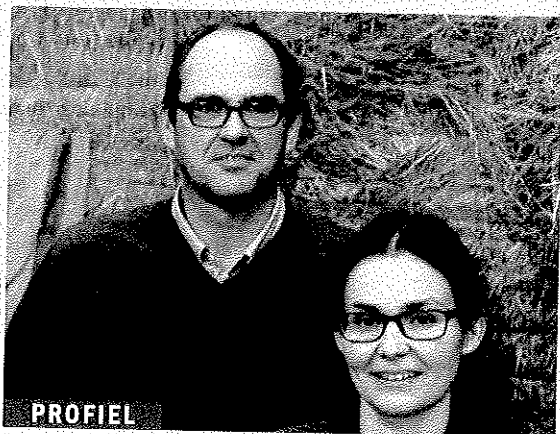
20 procent vlassaldo is steun

De gekoppelde steun maakt een substantieel deel van het saldo van vlas uit. In totaal leverde een hectare vlas in teeltseizoen 2009 €3.000 op. Vezels en lijnzaad brachten op de vrije markt €2.400 tot €2.500 per hectare op. De zaaizaadsteun bedraagt €28,38 per ton, deze is in 2009 met 7 procent gekort, de zogenaamde modulatiekorting. De verwerkingssteun voor lange vezels is €200 per ton, voor korte vezels €90 per ton. Verwerkers sluisen deze steun door naar telers, minus een deel participatie.

Alles opgeteld bedraagt de gekoppelde premie voor de teler in 2009 zo'n €600 per hectare, dus circa 20 procent van het totale vlassaldo van €3.000. Hierbij de kanttekening dat 2009 een seizoen was met zeer lage marktprijzen. De jaren ervoor was het subsidiedeel absoluut even groot, maar relatief kleiner in het saldo.

Na de ontkoppeling in 2012 krijgen telers de €600 tot 2014 als bedrijfstoelag uitgekeerd, ongeacht of ze wel of geen vlas telen. Net als bij zetmeelaardappelen loert ook voor vlas het gevaar dat telers stoppen met de teelt en dat de verwerkende sector onvoldoende grondstof krijgt. De verwerker moet dus een hogere prijs voor vlas gaan betalen, zodat het voor telers financieel interessant blijft vlas te blijven telen.

Martijn Knuivers

PROFIEL

Naam: Eugenie van de Bilt (32) en Bart Depourck (43). **Plaats:** Sluiskil (Zld.). **Organisatie:** Van de Bilt vlas en zaden. **Functie:** directie.

FOTO: DLO FOTO V.O.F.